

आदेहात्देहपातावधि अप्रमादात्अनवधानत्वाभावात् देहानांस्थूलसूक्ष्मकारणानांअंतात्बाधात् विशेषेणसद्यएवमुच्यते पूर्वोक्तममुक्तिजाभावित्याह हेत्विति हेतुर्मूलाज्ञानं तदनाशाद्विदेहादीनांअन्ये
 पांचभूतानांकर्माविनाशस्ततःसर्गप्रलयौजन्ममरणेस्तइत्यर्थः ॥ २२ ॥ परप्रत्ययसर्गेशुद्धब्रह्मसाक्षात्कारोदयेनियतिर्धर्माधर्मौनानुवर्तते शुद्धब्रह्मविदस्तदधिगमउत्तरपूर्वाधयोरश्लेषविनाशावितिन्यायेनपू
 र्वपापस्यनाशउत्तरस्यासंश्लेषश्चभवतीत्यागामिजन्मकारणाभावात्मुक्तिरित्यर्थः परप्रत्ययाभावेसंसारानर्थयोगइत्याह भावेति येविपर्ययंअनात्मसुप्रकृत्यादिदेहांतेषुअन्यतमस्मिन्तत्समुदायेवाआत्मबुद्धिकृ
 त्वाआसतेतेभावानांमहदादीनांअंतप्रभवयोर्नाशोदययोरेवप्रज्ञाबुद्धिर्येषांतेतथाभवन्ति विपर्यस्तमतीनांमोक्षकथापिनास्तीत्यर्थः ॥ २३ ॥ धृत्याआसनाद्यप्रच्युत्यादेहान्धारयंतोयोगिनः बुद्ध्यासंक्षिप्तंविष
 येभ्यःप्रत्याहृतंचेतोयैस्ते स्थानेभ्यःअक्ष्यादिभ्यइंद्रियगोलकेभ्योर्ध्वंसमानाःच्युताःत्यक्तान्नमग्रकोशाः सूक्ष्मत्वात्अन्नमयापेक्षया नतुवस्तुतःतान्प्राणेंद्रियादीन्उपासतेआत्मत्वेनचित्तयन्ति यथोक्तंपुराणां
 तरे दशमन्वतराणीहतिष्ठंतींद्रियचित्तकाः भौतिकास्तुशतंपूर्णसहस्रंत्वाभिमानिकाः बौद्धादशसहस्राणितिष्ठंतिविगतज्वराः पूर्णशतसहस्रंतुतिष्ठंत्यव्यक्तचित्तकाः पुरुषंनिर्गुणंप्राप्यकालसंख्यानविद्यतइति ब्रह्म
 लोकेएतेसर्वेतिष्ठंतीत्यर्थः ॥ २४ ॥ यस्मादेवंतस्मात्तथागमं इंद्रियेभ्यःपरास्वार्थाअर्थेभ्यश्चपरंमनः मनसस्तुपराबुद्धिर्बुद्धेरात्माहान्परः महतःपरमव्यक्तमव्यक्तात्पुरुषःपरः पुरुषान्नपरंकिंचित्साक्षा
 त्

आदेहादप्रमादाच्चदेहांताद्विप्रमुच्यते ॥ हेतुयुक्तःसदासर्गोभूतानांप्रलयस्तथा ॥ २२ ॥ परप्रत्ययसर्गेतुनियतिर्नातुवर्तते ॥ भावांतप्रभवप्रज्ञाआसतेयेविप
 र्ययं ॥ २३ ॥ धृत्यादेहान्धारयंतोबुद्धिसंक्षिप्तचेतसः ॥ स्थानेभ्योर्ध्वंसमानाश्चसूक्ष्मत्वात्तानुपासते ॥ २४ ॥ यथागमंचगत्वावैबुद्ध्यातत्रैवबुद्ध्यते ॥ देहांतंक
 श्चिदन्वास्तेभावितात्मानिराश्रयं ॥ २५ ॥ युक्तंधारणयासम्यक्सतःकेचिदुपासते ॥ अभ्यस्यंतिपरदेवंविद्युत्संशब्दिताक्षरं ॥ २६ ॥

सापरागतिरितीमंवेदमनतिक्रम्यतस्ततःपरंपरंस्थानंगत्वातत्रपरस्यांकाष्ठायांविषयेस्वयमेवबुद्ध्याधीष्ट्याबुद्ध्यतेजानातिपरांकाष्ठां देहांतंअव्यक्तादपिपरं एतेनाव्यक्तात्पुरुषःपरइतिश्रौतमव्यक्तपदंदेहप
 रंनतुसांख्याभिमतव्यक्तपरमितिब्याख्यातं अनुमानिकाधिकरणेचैतत्स्पष्टं तंदेहांतंकश्चिदेवभावितात्मायोगशोधितमतिरन्वास्तेऽमुंशास्त्राचार्योपदेशमनुप्राप्यास्तेनिराश्रयंस्वमहिमप्रतिष्ठंपराकाष्ठारूपत्वात्
 ॥ २५ ॥ युक्तमिति धारणयाधारणाविषयेणमूर्तब्रह्मणाकृष्णादिनायुक्तंतादात्म्यसंबंधेनसेव्यसेवकभावेनवायुक्तंनिबद्धंआत्मानंकश्चिदुपास्ते सतइतिकर्मणिषष्ठी अविद्याशबलंकैचिदुपासते अपरेपरंशब
 लादुक्लृष्टंनिर्गुणंब्रह्मअभ्यस्यंतिपुनःपुनरनुभवविषयतामापादयन्ति विद्युत्संशब्दितंसकृद्भिजातोऽप्येवब्रह्मलोकइतिश्रुतेःविद्युद्वत्सकृद्भिजातत्वेनविद्युत्संशब्दितं केनेषितमित्युपनिषत्सिद्धमिदंविशेषणं अक्षरं
 अपरिणामि ननुदेहांतपदेनैवैतदुक्तं सत्यं तत्रज्ञेयत्वेनोक्तंइहूपास्यत्वेनोच्यते कःपुनरेतावताभेदः शृणु आद्येश्रवणादिप्रणाल्याध्यस्तानात्मनिरसनेनात्मतत्त्वावाप्तिःसर्पबाधेनेवरज्ज्ववगतिः द्वितीयेतुमूलप्रमा
 णाभावेपितवपाणौपंचरत्नानीतिवदतोवाक्यंकदाचित्संवाद्यतेतद्वत्त्वंब्रह्मासीतिगुरुवाक्येविश्वासमात्राद्यदत्तआत्मनोब्रह्मभावंचित्तयंस्तमनुभवति सेयंसंवादिभ्रमवदुपास्तिर्ब्रह्मसाक्षात्कारफलेति ॥ २६ ॥